

М. Н. Шалько,
к. мед. н., доцент, Класичний приватний університет,
м. Запоріжжя, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0302-9699>

DOI: 10.32702/2306-6814.2023.17.144

ПЕРСПЕКТИВНІ ПАРАМЕТРИ РОЗВИТКУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

М. Shalko,
PhD in Medical Sciences, Associate Professor, Classical Private University, Zaporozhye, Ukraine

PROSPECTIVE PARAMETERS OF HEALTH CARE DEVELOPMENT

Зазначено, що створення ефективної системи управління галуззю неможливо у відриві від реалізованих у країні програм соціально-економічного розвитку. Взаємодія регулюючих органів, господарюючих суб'єктів та товариства у сфері охорони здоров'я складає базу для суміжних галузей та сприяє досягненню запланованих ринкових показників регіональних економік України. У зв'язку з вищесказаним, є доцільним проаналізувати існуючу організаційно-правову структуру сфери охорони здоров'я, а саме — інституційну базу, функції регулятора, а також державний та ринковий фінансовий інструментарій. Визначено, що ключові параметри розвитку охорони здоров'я на найближчу перспективу закладаються у відповідних програмах розвитку, розроблених на основі аналізу актуальних тенденцій ринку та враховують потреби у нормативному регулюванні, ресурсному та управлінському забезпеченні галузі. Метод державного середньо- та довгострокового програмного планування дає можливість поетапної реалізації заходів із проміжною оцінкою результатів та коригуванням планових показників та бюджетних асигнувань. Запропоновано, до територіальних організацій ввести обов'язкове соціальне страхування, яке повинно здійснюватися відповідними органами влади, до компетенції яких належить: затвердження територіальних програм обов'язкового медичного страхування, які мають відповідати єдиним вимогам базової програми обов'язкового медичного страхування; реалізація базової програми обов'язкового медичного страхування за рахунок субвенцій, наданих із бюджету територіальних фондів обов'язкового медичного страхування; в) адміністрування доходів територіального бюджету; контроль, зокрема. проведення перевірок та ревізій, за використання коштів обов'язкового соціального страхування на територіях України; здійснення звітності у сфері обов'язкового медичного страхування.

It is noted that the creation of an effective industry management system is impossible in isolation from the social and economic development programs implemented in the country. The interaction of regulatory bodies, business entities and societies in the field of health care forms the basis for related industries and contributes to the achievement of the planned market indicators of the regional economies of Ukraine. In connection with the above, it is expedient to analyze the existing organizational and legal structure of the health care sector, namely, the institutional base, functions of the regulator, as well as state and market financial instruments. It was determined that the key parameters of health care development in the near future are laid down in the relevant development programs, developed on the basis of the analysis of current market trends and take into account the needs for regulatory regulation, resource and management provision of the industry. The method of state medium- and long-term program planning makes it possible to implement measures in stages with interim evaluation of results and adjustment of planned indicators and budget allocations. It is proposed to introduce mandatory social insurance to territorial organizations, which should be carried out by relevant authorities, whose competence includes: approval of territorial programs of

mandatory medical insurance, which must meet the uniform requirements of the basic program of mandatory medical insurance; implementation of the basic program of compulsory medical insurance at the expense of subventions provided from the budget of territorial funds of compulsory medical insurance; administration of territorial budget revenues; control, in particular, carrying out inspections and audits using the funds of mandatory social insurance in the territories of Ukraine; implementation of reporting in the field of mandatory medical insurance. Thus, at the current stage of modernization of the health care system, significant attention is paid by state management bodies to the formation of the health care insurance model in Ukraine. First of all, the norms of interaction of the subjects of the formed model are regulated by law, their rights and obligations are determined, as well as the sources of financial funds for the development of the health care insurance model. Note that the use of this model is impossible without appropriate funding.

Ключові слова: публічне управління та адміністрування, органи влади, охорона здоров'я, державне регулювання, соціально-економічний розвиток.

Key words: public management and administration, authorities, health care, state regulation, social and economic development.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Розвиток сектора охорони здоров'я в Україні перебуває під впливом низки нових вимог, які пред'являють динамічно змінюючи суспільні, технологічні та економічні компоненти сучасної держави. В даний час перехід від вузькоспеціалізованого галузевого підходу до розгляду інтегрованого статусу охорони здоров'я у системі надання соціально-значимих послуг та у стратегії підвищення добробуту нації передбачає комплексні зміни з урахуванням актуальних перспектив розвитку економіки та суспільства [1].

Створення ефективної системи управління галуззю неможливо у відриві від реалізованих у країні програм соціально— економічного розвитку. Взаємодія регулюючих органів, господарюючих суб'єктів та товариства у сфері охорони здоров'я складає базу для суміжних галузей та сприяє досягненню запланованих ринкових показників регіональних економік України [2].

У зв'язку з вищесказаним, є доцільним проаналізувати існуючу організаційно-правову структуру сфери охорони здоров'я, а саме — інституційну базу, функції регулятора, а також державний та ринковий фінансовий інструментарій.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблемним питанням розвитку та подальшого реформування публічного управління та адміністрування процесів розвитку охорони здоров'я присвячено багато праць вітчизняних вчених, зокрема, Б. Андрушків, О. Вівар, В. Бойко, О. Гойчук, О. Кириченко, О. Користін, Ю. Пахомов, О. Скидан, В. Шлемко.

МЕТА СТАТТІ

Мета статті полягає в дослідженні особливостей перспективних параметрів розвитку охорони здоров'я.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Серед основних принципів охорони здоров'я виділяють:

- дотримання прав громадян та забезпечення пов'язаних із цими правами держгарантій;
- пріоритет інтересів пацієнта при наданні медичної допомоги;
- соціальна захищеність громадян у разі втрати здоров'я;
- відповідальність органів державної влади за забезпечення прав громадян у сфері охорони здоров'я;
- доступність медичної допомоги;
- якість медичної допомоги;
- неприпустимість відмови у наданні медичної допомоги;
- дотримання лікарської таємниці [3].

На наш погляд, ключові параметри розвитку охорони здоров'я на найближчу перспективу закладаються у відповідних програмах розвитку, розроблених на основі аналізу актуальних тенденцій ринку та враховують потреби у нормативному регулюванні, ресурсному та управлінському забезпеченні галузі. Метод державного середньо- та довгострокового програмного планування дає можливість поетапної реалізації заходів із поміжною оцінкою результатів та коригуванням планових показників та бюджетних асигнувань [4].

Основними завданнями, спрямованими на досягнення поставленої мети, є:

- профілактика здоров'я;
- зростання ефективності надання медичної допомоги;
- розвиток та впровадження інноваційних методів діагностики, профілактики та лікування, а також основ персоналізованої медицини;
- забезпечення системи охорони здоров'я високкокваліфікованими та мотивованими кадрами;
- підвищення ролі держави у глобальній охороні здоров'я;
- підвищення ефективності та прозорості контрольно-наглядових функцій у сфері охорони здоров'я [5, с. 55].

Серед основних принципів здійснення обов'язкового медичного страхування виділено такі, як:

1. Забезпечення гарантій безоплатного надання застрахованій особі медичної допомоги при настанні страхового випадку, що стає можливим за рахунок коштів обов'язкового медичного страхування у межах територіальної програми обов'язкового медичного страхування, а також базової програми обов'язкового медичного страхування.

2. Забезпечення стійкості фінансової системи обов'язкового соціального страхування, яка має базуватися на еквівалентності страхового забезпечення коштом обов'язкового соціального страхування [6, с. 157].

3. Обов'язковість сплати страхувальниками страхових внесків на обов'язкове медичне страхування у розмірах, які регламентуються законами.

4. Забезпечення держгарантії дотримання прав застрахованих осіб на виконання зобов'язань щодо обов'язкового медичного страхування в рамках базової програми обов'язкового медичного страхування незалежно від фінансового стану страховика.

5. Доступність та якість медичної допомоги, що надається у рамках програм обов'язкового медичного страхування.

6. Паритетність представництва суб'єктів обов'язкового соціального страхування та учасників обов'язкового соціального страхування органів управління обов'язкового соціального страхування.

ВИСНОВКИ

Пропонується до територіальних організацій ввести обов'язкове соціальне страхування, яке повинно здійснюватися відповідними органами влади, до компетенції яких належить:

а) затвердження територіальних програм обов'язкового медичного страхування, які мають відповідати єдиним вимогам базової програми обов'язкового медичного страхування;

б) реалізація базової програми обов'язкового медичного страхування за рахунок субвенцій, наданих із бюджету територіальних фондів обов'язкового медичного страхування;

в) адміністрування доходів територіального бюджету;

г) контроль, зокрема, проведення перевірок та ревізій, за використання коштів обов'язкового соціального страхування на територіях України;

д) здійснення звітності у сфері обов'язкового медичного страхування.

Таким чином, на сучасному етапі модернізації системи охорони здоров'я істотну увагу з боку державних органів управління приділяється формуванню страхової моделі охорони здоров'я в Україні. Насамперед законодавчо регламентуються норми взаємодії суб'єктів формованої моделі, визначаються їхні права та обов'язки, а також джерела надходження фінансових коштів на розвиток страхової моделі охорони здоров'я. Зазначимо, що використання цієї моделі неможливе без відповідного фінансування.

Література:

1. Поляков М. В., Ханіна О. І., Сазонець І. Л. Державна підтримка пріоритетних сфер науково-технологічного розвитку: космічна галузь, ІТ — сфера та меди-

цина. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2021. No 11. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=2371> (дата звернення: 18.08.2022) <https://stats.oecd.org> (дата звернення: 15.03.2023 р.).

2. Worldometer. URL: <https://www.worldometers.info/coronavirus> (дата звернення: 15.03.2023 р.). 10. OECD Economic Outlook. Interim Report. March 2021 / OECD Publishing. С. 5. URL: <https://stats.oecd.org> (дата звернення: 15.03.2023 р.).

3. OECD. Key Short-Term Economic Indicators. Industrial Production. URL: <https://stats.oecd.org> (дата звернення: 15.03.2023 р.).

4. Gardels N. Soros erklart China zum Gewinner der Finanzkrise / Die Welt. 2008. Oktober, 14. URL: <https://www.welt.de/wirtschaft/article2576066/Soros-erklart-China-zum-Gewinner-der-Finanzkrise.html> (дата звернення: 15.03.2023 р.).

5. Сазонець І.Л., Гладченко А.Ю. Дисипативна модель глобальної рівноваги та аменсалістичні властивості сучасної економіки. Рівне: Волин. береги, 2017. 212 с.

6. Сазонець І.Л., Гладченко А.Ю., Гессен А.Є. Соціально-економічні детермінанти глобальної рівноваги: монографія. Рівне: Волин. береги, 2016. 352 с.

References:

1. Polyakov, M. Hanina, O. and Sazonets, I. (2021), "State support for the development of science and technologies in the space industry, its sphere and medicine", *Derzhavne upravlinnya: udoskonalennya ta rozvytok*, [Online], vol. 11, available at: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=2371> (Accessed 18.08.2022).

2. Worldometer (2023), available at: <https://www.worldometers.info/coronavirus>. (Accessed 15.03.2023).

3. OECD (2023), "Main Aggregates. Gross domestic product (GDP)", available at: <https://stats.oecd.org> (Accessed 15.03.2023).

4. Gardels, N. (2008), "Soros erklart China zum Gewinner der Finanzkrise", *Die Welt*, Oktober 14, available at: <https://www.welt.de/wirtschaft/article-2576066/Soros-erklart-China-zum-Gewinner-der-Finanzkrise.html>. (Accessed 15.03.2023).

Sazonets', I.L. (2021), *Sotsial'ni determinanty rozvytku sfery posluh v kontseptsii formuvannya postindustrial'noho suspil'stva* [Social determinants of the development of the service sector in the concept of the formation of a post-industrial society], Volyn. oberehy, Rivne, Ukraine.

4. OECD (2020), "Key Short-Term Economic Indicators. Industrial Production", available at: <https://stats.oecd.org>. (Accessed 15.03.2023).

5. Sazonets', I.L. and Hladchenko, A.Yu. (2017), *Dysypatyvna model' hlobal'noi rivnovahy ta amensalistychnivlastyvoli suchasnoi ekonomiky* [The dissipative model of global equilibrium and the amensalistic properties of the modern economy], Volyn. oberehy, Rivne, Ukraine.

6. Sazonets', I.L. Hladchenko, A.Yu. and Hessen, A.Ye. (2016), *Sotsial'no-ekonomichni determinanty hlobal'noi rivnovahy* [Socio-economic determinants of global balance], Volyn. oberehy, Rivne, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 09.08.2023 р.